

בבית המשפט העליון

בע"מ 8219/21

לפני: כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ד' מינץ
כבוד השופטת י' וילנר

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: פלונית

בקשת רשות ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי
בנצרת מיום 31.10.2021 ברמ"ש 52139-10-21 (לצערנו
לא פורסם) שניתן על ידי כבוד השופט א' אברהם - נשיא

בשם המבקש: עו"ד נטע מרום מעוז

בשם המשיבה: עו"ד מאיה הר ציון

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. בקשת רשות ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בנצרת, מיום 31.10.2021, ברמ"ש 52139-10-21 (הנשיא א' אברהם), שבו נדחתה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה בנצרת, מיום 15.09.2021, בתלה"מ 44648-06-21 (השופטת ג' ג' אברין כליפה).

עובדות המקרה

2. המבקש והמשיבה – הוריו של קטין בן 3 – התגוררו יחד בעפולה, עד למועד פרידתם זה מזו, במהלך חודש אוגוסט 2020. עד לתחילת שנת הלימודים הנוכחית – התשפ"ב – שלחו השניים את הקטין לפעוטון במושב הסמוך למקום מגוריהם. לאחר הפרידה, עבר המבקש להתגורר במושב זה, ואילו המשיבה נותרה להתגורר בעפולה. ביום 31.8.2021, הגיש המבקש לבית המשפט לענייני משפחה "בקשה דחופה ביותר להורות על שמירת המצב הקיים ולרישום הקטין בגן ביישוב [פלוני]". לטענתו, התברר לו

כי המשיבה רשמה את הקטין באופן חד-צדדי לגן עירייה בעפולה **כאן נשאלת השאלה**
איך האם הצליחה לרשום את הילד לגן עירייה בחתימת יחיד בניגוד להנחיות? רימתה?
יפוי כח להורים פרודים/גרופים/רווקים (jotform.com)

, **וזאת בניגוד לסיכומים מפורשים ביניהם, שלפיהם הקטין ימשיך ללמוד בגן הפרטי**
במושב, "מן הטעם כי מערכת החינוך ואיכות הצוות החינוכי איכותיים לאין שיעור
 בהשוואה לעיר עפולה". **המבקש ביקש אפוא, להורות באופן מייד, על רישום הילד לגן**
הפרטי במושב, משרישומו לגן בעפולה נעשה "בניגוד להסכמות ההורים ובניגוד מוחלט
לטובת הקטין".

3. **המשיבה התנגדה בתוקף לבקשה. תחילה טענה, כי זו הוגשה בשיהוי רב, יום**
אחד בלבד קודם לתחילת שנת הלימודים, וזאת אף שהמבקש עצמו מעיד כי גילה את
דבר הרישום כבר "לפני מספר חודשים". לגופו של עניין, הלינה המשיבה על תפקודו של
המבקש כאב, טענה כי היא המטפלת העיקרית בקטין, וכי היא זו שנדרשת להסיע את
הקטין מדי יום, לגן מחוץ לעיר – עניין המכביד עליה יתר על המידה. המשיבה טענה
עוד, כי משהגיע הקטין לגיל 3, הרי שהוא זכאי לחינוך חנם בגן עירוני בעיר מגוריו,
ועל כן, אין הצדקה לחייבה לרשום את הקטין לגן פרטי יקר. לבסוף טענה המשיבה, כי
בימים שחלפו מתחילת שנת הלימודים, נראה כי הקטין משתלב היטב בסביבתו
החדשה. מכאן, שהשבתו לגן המושב, לאחר תחילת שנת הלימודים – דווקא היא
עלולה לפגוע בטובתו.

4. **ביום 13.9.2021, עוד בטרם הכרעה בבקשה העיקרית, הגיש המבקש בקשה**
נוספת לבית המשפט המשפט לענייני משפחה, "בקשה למתן החלטה בעניין זהות ומקום
גן הילדים של הילד". בבקשה זו טען המבקש לקיומו של מידע חדש שנודע לו
לאחרונה. לדבריו, לאחר שפנה למשיבה מספר פעמים, על מנת לברר את זהות הגן
החדש, וזו סירבה למסור לו כל פרט, נודע לו לבסוף, ביום 12.9.2021, כי המשיבה
הסתירה ממנו כי מדובר בגן ממלכתי-דתי – וזאת בניגוד מוחלט לרצונו, ולהשקפתו
לגבי אופן חינוך הילד: "חמור יותר מהעברת הילד מגן ילדים במושב [פלונ] לעפולה ללא
הסכמת האב – רישום הילד (ללא הסכמת האב) לגן דתי בעפולה, תוך שינוי דרך חינוכו –
מחינוך חילוני – לחינוך דתי! באופן שלא יעלה על הדעת, שמא נאמר שהדעת לא יכולה
לסבול, דברים המקבלים משנה תוקף משנעשה בסתר מאחורי גבו של המבקש". ברור
מאליו שמדובר במעשה לא תקין. לא חוקי.

5. **ביום 15.9.2021, יומיים לאחר מכן, ניתנה החלטת בית המשפט לענייני**
משפחה בבקשה העיקרית, ובמסגרתה נדחתה הבקשה להורות על רישום הקטין לגן
במושב. נקבע, נוכח השיהוי הכבד שדבק בבקשה, ובשים לב לכך שהאם היא המטפלת

העיקרית, אשר על-פי חזקת הגיל הרך עתידה ככל הנראה לזכות במשמורת מלאה על הילד **שלא נדע, וזאת שופטת (ג' גיאברין כליפה) שמועמדת לקידום למחוזי?**, כי "זכותה של האם לרשום [את] הקטין לגן במקום מגוריה, דבר המשרת את נוחיותה הן מבחינת הזמנים, ההסעות והעלויות הכספיות. לא שוכנעתי כי העברת הקטין מגן [פלוני] לגן בעפולה תפגע בטובת הקטין. מדובר בקטין בגיל הרך בשנים, טבעי ונהיר שינוי במסגרת הגן בגיל זה. **לקטין בגיל זה יכולת הסתגלות לשינוי בגנים**". החלטה נוספת שניתנה באותו יום, על גבי בקשת המבקש מיום 13.9.2021, הפנתה להחלטה הראשונה, ולאשר נקבע בה. **אציין, כי בהחלטה הראשונה לא ניתנה התייחסות לטענות המבקש בדבר השינוי בזרם החינוך; מגן חילוני לגן דתי.**

6. בקשת רשות ערעור שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי – **נדחתה אף היא. מדהים!** בית המשפט המחוזי שב על נימוקי בית המשפט לענייני משפחה, והדגיש פעם נוספת את **השיהוי המשמעותי שנפל בבקשה**. לצד זאת, **בית המשפט המחוזי לא ראה לנכון להתייחס לטענות המבקש בדבר שינוי זרם החינוך שאליו נשלח הקטין, שכן לדבריו "הטענה לא נטענה לפני בית המשפט קמא, משמע היא נטענת כאן לראשונה". אבל רשום שכן הגיש בקשה בנושא!**

מכאן הבקשה שלפני.

תמצית טענות הצדדים

7. המבקש טוען, כי בהחלטות בית המשפט לענייני משפחה ובית המשפט המחוזי נפלו שגגות, ועל כן – דינן להתבטל. ראשית, בית המשפט לענייני משפחה התעלם מטענותיו בדבר שינוי זרם החינוך, אף שטענה זו הועלתה על-ידו, מיד לאחר שנודע לו על כך. בהתאם נטען, כי שגה גם בית המשפט המחוזי בקביעתו כי מדובר בטענה חדשה, אף שזו הועלתה לראשונה לפני בית המשפט לענייני משפחה, קודם למתן ההחלטה. **לטענת המבקש, התעלמות מטענה זו, על אף משקלה הרב, עולה כדי עיוות דין, המצדיק התערבות בגלגול שלישי. צודק כמובן. מדהים לראות כמה נזק עשו לאב ולילד בית המשפט למשפחה והמחוזי!**

8. **שנית, לעניין השיהוי, אמנם, המבקש מודה כי נודע לו על אודות כוונת האם לרשום את הקטין לגן בעפולה חודשים ספורים לפני הגשת הבקשה, אלא שלטענתו, העיכוב בהגשת הבקשה נבע מכך ש"עד לאחרונה לא היה מיוצג בבית המשפט, על-אף שנעשה מאמצים רבים לאתר עו"ד שיסכים לייצגו בהליכים כנגד המשיבה". המבקש מוסיף, כי לא היה מודע לכך שהאם אכן רשמה בפועל את הקטין לגן, משום שסבר כי לא יתאפשר רישום הילד ללא הסכמה מפורשת משני הוריו, כנדרש על-פי נהלי עיריית**

עפולה, מקום שבו מדובר בהורים פרודים, כבענייננו. **אלו אכן הנהלים, אז כיצד קרה שהאם הצליחה ברישום? ומדוע האב לא תובע את עיריית עפולה או את האם על כך?**

9. שלישית, ולגופו של עניין, המבקש טוען כי נפלה שגגה בהחלטת הערכאות הקודמות, אשר הכריעו בבקשה על סמך הנחה כי האם היא המטפלת העיקרית, שעתידה לקבל משמורת מלאה על הילד. לדבריו, "חינוך הקטינים הינו עניין השייך לאפוטרופסות ההורים כלפי הקטינים [...] פעם אחר פעם נקבע מפורשות כי זכויות האפוטרופסות נתונות לשני ההורים יחד, גם מקום בו המשמורת נתונה לאחד ההורים". מדהים שהאב צריך לטעון דברים שברורים לכל כמו שהשמש זורחת במזרח. דברים אלו נכונים, מכוח קל וחומר בן-בנו של קל וחומר, מקום שבו אין מדובר בשינוי של מה בכך בנוגע לחינוך הילד, אלא בשינוי זרם החינוך, ומעבר מחינוך חילוני לחינוך דתי. כמו כן, מציין המבקש, כי הוא מוכן לשאת בכל העלויות הנובעות משליחת הקטין לגן הפרטי במושב, חלף הגן העירוני בעפולה. **נפתר הנושא הכספי.**

10. מנגד, המשיבה סומכת ידיה על החלטות בתי המשפט מושא בקשה זו. לטענתה, "עיון בעין בוחנת [ב]כתבי הטענות של המבקש עצמו, יצביע באופן ברור וללא כל עוררין כי כל טענה בדבר זרם חינוכי לא נטענה כלל לפני הערכאה הראשונה ומשזאת נטענה לראשונה בבקשת רשות הערעור שהוגשה בערכאה דלמטה, נדחתה ובצדק על-ידי כב' בית המשפט קמא". לצד זאת, מעלה המשיבה טענות רבות נוספות, על אודות התנהלות המבקש כהורה, וטוענת כי "שעה שטובת הקטין היא שעומדת פה לדיון (ולא טובת המבקש!) ובראיית 'המעשה העשוי', אין ולא יכול להיות חולק כי הותרת הקטין בגן בו התחנך עולה בקנה אחד עם טובתו".

דיון והכרעה

11. בהתאם לסמכותי שלפי תקנה 149(2)(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: תקנות סדר הדין האזרחי), אשר הוחלה גם על בקשות רשות ערעור בענייני משפחה, מכוח תקנה 44 לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020, החלטתי לדון בבקשת הרשות לערער כאילו ניתנה רשות, והוגש ערעור על-פי הרשות שניתנה. בענייניו של המבקש דנן, מתן הרשות דרוש כדי למנוע עיוות דין (תקנה 148א לתקנות סדר הדין האזרחי). לאחר עיון בטענות הצדדים מזה ומזה, באתי לכלל מסקנה כי **דין הערעור – להתקבל, וכך אציע לחבני כי נעשה.**

12. בתגובתה לבקשה, שואלת המשיבה: "ויתמה השואל: אב אשר פנה לעירייה לביטול רישום הקטין לגן לא טרח לברר לאיזה גן הקטין רשום, אלא גילה זאת באופן

'אגבי' מדוע לא טרח לבקש בקשה לעיון חוזר בבית המשפט קמא לאחר גילוי המסעיר? כך גם לא ברור ואף תמוה מדוע 'אצה' למבקש הדרך להגשת בר"ע לבית המשפט הנכבד קמא רק בתום 40 ימים בהם לא מצא לנכון לפנות כלל לבית המשפט הדיוני בעניין. התמיהה בעניין זה היא אחרת; כיצד נעלמה מעיני המשיבה בקשתו המפורשת של המבקש בעניין זה, מיום 13.9.2021, אשר הוגשה לבית המשפט לענייני משפחה, ואף צורפה לבקשת רשות הערעור? לא זו אף זו: בבקשתו, טרח המבקש גם להפנות אליה ולצטט ממנה. בקשה זו – מדברת בעד עצמה, ויש בה ללמד בכירור, כי המשיב פנה גם פנה לבית המשפט לענייני משפחה, מיד לכשנודע לו טיבו של הגן העירוני – עוד קודם למתן החלטה בעניין.

13. אכן, הן בית המשפט לענייני משפחה, הן בית המשפט המחוזי, לא נתנו דעתם לטענה זו של המבקש הזוי!! – אף שמשקלה איננו פעוט כלל ועיקר. על-פי הוראות חוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופוסות, התשכ"ב-1962 (להלן: החוק), ובהתאם לפרשנות שהתקבלה בפסיקה, החלטות הנוגעות בחינוך הקטין, נתונות לשני הוריו, ללא קשר לשאלת המשמורת. אכן. מאוד מוזר ששני שופטים דחו את בקשת האב והיה צריך להגיע עם התיק לעליון! יפים לכך דברי בית משפט זה בע"א 2266/93 פלוני, קטין נ' פלוני פ"ד מט(1) 221(1995), לגבי זכויות ההורה שאינו המשמורן:

"מובן שאין האמור נוגע לכלל החלטות שעל ההורה לקבל בנוגע לילדיו, וברור שלהורה המשמורן נתון שיקול הדעת לקבל החלטות שהן טפלות או אינהרנטיות לזכות למשמורת, בלא צורך להיוועץ בהורה האחר. [...] קשה לגזור את קו הגבול בין אותם נושאים שהם טפלים ונגררים אחר המשמורת, לבין הנושאים שההכרעה בהם נותרת בידי שני ההורים, אך נראה כי ניתן להכליל ולומר שמדובר בהחלטות עקרוניות הנוגעות לזכותו-חובתו הכללית של ההורה כלפי הילד: דאגה לחינוכו הכללי והדתי של הקטין, פיקוח על רכושו, דאגה לבריאותו של הקטין. בכל הנושאים הללו על ההורים להחליט תוך שיתוף פעולה והסכמה, ולעתים כרוכה הפעולה באישור בית המשפט" (ההדגשה הוספה – נ' ס').

14. כל עוד מתמקד הוויכוח בשאלת מיקום הגן, יתכן שניתן היה, גם אם בדוחק, לטעון כי מדובר בהחלטה שהיא "טפלה ואינהרנטית לזכות המשמורת". ברם, מרגע שבו חל גם שינוי בזרם החינוך, ודאי שינוי דתי, הרי שמדובר בעניין עקרוני, הנתון

להחלטה משותפת של שני ההורים. כך נפסק בבג"ץ 181/68 פלורסהיים נ' בית הדין הרבני האזורי בחיפה, פ"ד כב(2) 723 (1968):

"לגבי ענין משני וקל ערך הנוגע לחינוכו של קטין בבית ההורה המחזיק בילד, תהא זכות ההכרעה בידי אותו הורה. ההכרעה בענין כזה יכול שתהא טפלה לזכות החזקה. לא כן הוא לגבי ענין בעל חשיבות עקרונית, אם יקבל הילד חינוך דתי או אחר, אשר בו נתחלקו האפוסטרופסים בדעותיהם. מה יהא הדין בענין כזה [...] חינוכו של קטין ולימודיו ענין הם לשני האפוסטרופסים לענות בו, וכמו שכבר אמרנו, מקום שאלה חלוקים בדעותיהם, על בית-המשפט לקבוע" (ההדגשה הוספה – נ' ס').

15. אמת נכון הדבר, שאלת טובת הילד היא שאלה מורכבת, וטענות המשיבה בהחלט עשויות להטות את הכף אל עבר העברתו לגן בעפולה. אלא שהמסלול הקבוע בחוק מותיר את ההכרעה בשאלה זו לשני ההורים, תוך ליבון וטיעון הדדי. רק לאחר מכן, אם לא יגיעו ההורים להסכמה – לא תיוותר ברירה אלא לערב את בית המשפט לענייני משפחה, כמצוות סעיף 19 לחוק. בין שלל טענותיה, המשיבה אינה מכחישה כי פעלה באופן חד-צדדי לרישום הקטין בגן בעפולה, מבלי לקבל את הסכמת המבקש, מבלי להתחשב בעמדתו – והיא איננה מכחישה גם כי הסתירה מן המבקש, באופן אקטיבי, את זהות הגן העירוני המדובר, על אף בקשות חוזרות ונשנות מצדו. פשוט נורא!! ובסוף נראה שההוצאות נפסקו בסכום מגותך על מעשה שכזה!! לכך יש להוסיף, כי עיון בטופס הרישום לגני ילדים שבאתר עיריית עפולה, מגלה כי כאשר הורי הקטין פרודים או גרושים, ההורה הרושם מחוייב למלא טופס יפוי-כוח, בו הוא מצהיר: "אני מצהיר/ה כי הרישום/ביטול הרישום/ההעברה נעשית בהסכמת האחראי/ת הנוסף/ת ועל דעתו/ה". יש לתמוה אפוא כיצד רשמה המשיבה את הקטין לגן ללא הסכמת המבקש – הדברים ראויים לבירור, לדברי המבקש העניין אכן נבחן בימים אלה על-ידי היועץ המשפטי של עיריית עפולה. יפה. מקווה שהאב יתבע את העירייה. או את האם לנזיקין במידה ומילאה טופס ושיקרה בו!!

16. חרף כל האמור, בנסיבות אלה אל לנו להניח לדין ליקוב את ההר. בל נשכח כי לנגד עיני כל המעורבים, וכך גם לנגד עינינו, עומדת, בראש ובראשונה – טובת הילד. ניתוק הילד ממסגרתו החדשה, בעיצומה של שנת הלימודים ולאחר תום ימי ההסתגלות – אינו בא בחשבון. לכך יש להוסיף גם את העובדה שפניית המבקש לבית המשפט נעשתה 'בדקה ה-90'. האם לא ראוי יותר לבקש תסקיר דחוף ולראות האם טובת הילד

היא לחזור לגן שהוא מכיר? מי קבע, מלבד מסורת מיושנת, שאם הילד בגן בעפולה כ
4 חודשים אז אסור להעבירו חזרה?

17. דעתי היא אפוא כי יש לקבל את הערעור, וכך אציע לחברי כי נעשה, במתכונת
זו: הקטין יותר במסגרת הנוכחית עד לתום שנת הלימודים. יש לקוות שעד תום שנת
הלימודים, יגבשו ההורים, תוך שיח שוויוני ומשתף, הסכמה על זהות הגן לקראת שנת
הלימודים הבאה. בהעדר הסכמה – שמורות למבקש מלוא זכויותיו, ובית המשפט
לענייני משפחה ישוב ויבחן את הסוגיה, בהתייחס לכלל טענות הצדדים, ויכריע
כחכמתו.

את התנהלות המשיבה – לא ניתן לקבל, והיא תישא בהוצאות המבקש, בסך
5,000 ₪. זהו? האם עשתה מעלה שלא יעשה, לא חוקי, האב נאלץ לשכור עו"ד
ולהגיע עם התיק לעליון, ואלו ההוצאות?

ש ו פ ט

השופט ד' מינץ:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת י' וילנר:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

לפיכך הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נעם סולברג.
ניתן היום, כ"ג בטבת התשפ"ב (27.12.2021).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט